

VERKSAMHETSBERÄTTELSE SVENSKA CELIAKIFÖRBUNDET 2015

FÖRORD

VÅR ORGANISATION

STÖD TILL FORSKNING

LICENSIERING

INTRESSEPOLITISKT
ARBETE

KOMMUNIKATION

Förord

2015 var ett spännande år i förbundets historia. Förbundet fyllde 40 år och det firades genom att förbundet gav ut intervjuboken *Jag har celiaki - barn och tonåringar om att leva med glutenintolerans*. Alla medlemmar upp till 18 år med celiaki fick boken skickad till sig tillsammans med nummer två av *CeliakiForum*. Förbundets medlemstidning bytte namn till *CeliakiForum* från nummer ett 2015, lanserades med nytt format och papper och vann *Svenska Publishing-priset* för bästa medlemstidning vid en prisceremoni i höstas.

Jag är mycket stolt över att få vara med och leda förbundet i denna utveckling, celiaki har varit på mångas läppar och förbundet har synts i både radio, TV och annan media under året. Under våren anställdes förbundets webbansvarige och detta blev ett lyft för både hemsida och Facebook. Antalet besökare på hemsidan har ökat och vi nådde 226 000 unika besökare under året, vilket betyder en ökning med mer än 30 procent.

Kontakter med producenter av glutenfria produkter har intensifierats i och med att det nya licensieringsavtalet nu har landats och det är verkligen ett stort arbete som genomförts i denna fråga. Sverige är vid sidan av Italien en av de största producenterna inom glutenfri livsmedelsproduktion och nu har vi avtal med de företag som använder det överkorsade axet på sina produkter.

Under året fördjupades förbundets samarbete med läkare och forskare i *Arbetsgruppen för celiaki* inom barnläkarföreningen då vi var med och arrangerade en celiakidag för celiakispecialister i Sverige.

Förbundet fanns på plats under Almedalsveckan där vi talade med politiker, andra viktiga personer inom olika organisationer och myndigheter, samt med läkare och forskare. Det blev många spontana och givande möten.

Förbundets ekonomi är i balans men klarar inga stora aktiviteter. Detta är något förbundsstyrelsen blivit varse om och diskussioner om hur fördelning av medel ska ske har påbörjats. Detta för att ha en långsiktigt hållbar strategi för förbundets ekonomi. Under året har en strategisk inriktning tagits fram och fastslagits. Detta arbete kommer att fördjupas och fortsätta under året och förhoppningsvis kommer detta förändringsarbete att lägga grunden till ett fortsatt gott arbete för våra medlemmar under 2016.

Christina Ralsgård
Generalsekreterare Svenska Celiakiförbundet

Svenska Celiakiförbundets ändamål

Svenska Celiakiförbundet är en partipolitiskt och religiöst obunden intresseorganisation som är fristående och oberoende gentemot företag och myndigheter.

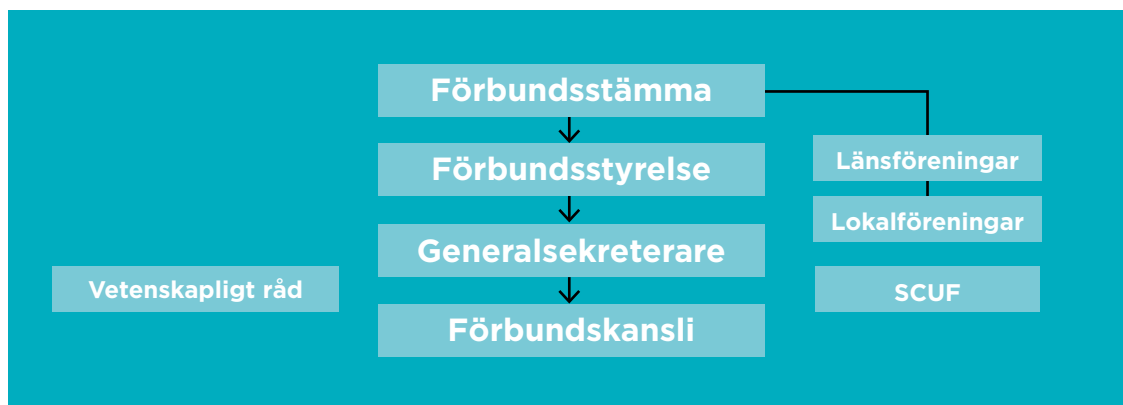
Enligt stadgarna ska Svenska Celiakiförbundet arbeta för

- att ta tillvara medlemmarnas intressen med avseende på överkänslighet mot gluten, laktos, komjölkprotein och sojaprotein samt hudceliak (Dermatitis Herpetiformis),
- att de överkänsliga tillförsäkras samma ekonomiska, sociala och kulturella standard som övriga medborgare,
- att verka opinionsbildande i frågor av intresse för medlemmarna,
- att inom och utom förbundet bedriva upplysande och rådgivande verksamhet,
- att skapa och upprätthålla kontakt med läkare och dietister samt andra personer som kan vara av värde för medlemmarna,
- att regional och lokal verksamhet förekommer i varje län,
- att i samarbete med läns- och lokalföreningar upprätthålla den personliga kontakten med medlemmarna,
- att stödja celiakiforskning i Sverige,
- att i samarbete med andra organisationer förverkliga gemensamma intressen,
- att i övrigt arbeta enligt FN:s konvention för mänskliga rättigheter för människor med funktionsnedsättning.

Vår organisation

Förbundets högsta beslutande organ är förbundsstämman. Stämman hålls årligen och då väljs förbundsstyrelse av ombud från länsföreningarna och SCUF. Förbundet har en anställd generalsekreterare.

Svenska Celiakiförbundets organisation

Förra stämman hölls på Villa Aske i Bro den 25-26 april 2015. Bengt Eriksson valdes till förbundsordförande. Stämman beslutade om en översyn av SCF:s stadgar.

Under året har en utbildningshelg för nya förtroendevalda genomförts i Stockholm 12-13 september. Information gavs om förbundet, de diagnoser som förbundet företräder och om styrelsearbete i allmänhet.

De medlemmar i Svenska Celiakiförbundet som är 0-29 år med diagnosen celiaki kan välja att utöver medlemskapet i SCF också gå med i organisationen SCUF, Svenska Celiakiungdomsförbundet. Under året har samarbetet mellan Svenska Celiakiungdomsförbundet genomförts genom kontakter mellan de båda generalsekreterarna och webbredaktör och kommunikatör. Detta har lett till samverkan kring framtagande av fakta inför olika möten på departementsnivå och viss samordning av kommunikationsarbetet.

Svenska Celiakiförbundet är ett funktionshinderförbund och får som sådant varje år ansöka om statsbidrag från Socialstyrelsen. Generalsekreteraren representerar förbundet två gånger om året vid Socialstyrelsens möten, gällande statsbidrag till funktionshinderorganisationerna. Svenska Celiakiförbundet är medlemmar i AO ECS (samarbetsorganet för celiakiförbund i Europa) och Handikappförbunden, HSO. Svenska Celiakiförbundet är också medlem i studieförbundet ABF.

Förbundsstyrelsen

Strategisk plan

Den nya förbundsstyrelsen som valdes av stämman 2015 startade upp arbetet på det konstituerande mötet på Villa Aske i Bro i april. Förbundsstyrelsen har haft 14 stycken styrelsemöten, både på kansliet och per telefon. Under hösten träffades styrelsen, förutom i vanliga styrelsemöten, även för en strategi- och styrelsemöteshelg. Under helgen arbetade styrelsen tillsammans fram en strategisk plan för förbundet.

Den strategiska planen är tänkt att vara ett levande dokument där alla tydligt kan se vad förbundet har för aktiviteter, inom vilken huvudinriktning aktiviteterna passar in samt att vi hela tiden ska ha förbundets värderingar i åtanke. Denna strategiska plan ska både synliggöra kansliets många uppgifter, när arbetsbördan är som störst och samtidigt underlätta i planeringen av nya aktiviteter.

Huvudinriktningarna i strategin är följande:

- Genom att vara insatta och ha kompetens inom området kunna stötta och guida våra medlemmar för en enklare och bättre vardag.
- Höja kunskapen om celiaki, laktosintolerans, mjölkproteinallergi och sojaproteinallergi inom förbundet och i vår omvärld.
- Påverka i relevanta regelverksfrågor och vår omvärld för att driva våra frågor i rätt riktning.
- Bevaka rättigheter och verka för likabehandling oavsett ålder och bostadsort.
- Följa debatt och forskning i våra frågor.
- Stödja forskning inom området.

Styrelsen har arbetat fram den strategiska planen genom att dela in den i olika fokusområden: "Vi", "Medlemmarna", "Omvärlden" samt "Effektivitet". Dessa områden hjälper oss att placera in rätt aktivitet under rätt fokusområde och på så sätt underlätta i arbetet för att prioritera och planera aktiviteterna.

Strategi Svenska Celiakiförbundet

Vision

Personer med celiaki, laktosintolerans, mjölkproteinallergi och sojaproteinallergi ska diagnostiseras så tidigt som möjligt, en diagnos möjliggör ett friskare liv.

Verksamhetsidé

Förbundet ska genom kunskap, kommunikation och påverkan ge en röst åt de personer som har celiaki, laktosintolerans, mjölkproteinallergi och sojaproteinallergi. Förbundet ska bidra till kunskapshöjande insatser.

Värdeord

Engagemang

Respekt

Gemenskap

Kompetens

Huvudinriktning

- Genom att vara insatta och ha kompetens inom området kunna stötta och guida våra medlemmar för en enklare och bättre vardag.
- Höja kunskapen om celiaki, laktosintolerans, mjölkproteinallergi och sojaproteinallergi inom förbundet och i vår omvärld.
- Påverka i relevanta regelverksfrågor och vår omvärld för att driva våra frågor i rätt riktning.

- Bevaka rättigheter och verka för likabehandling oavsett ålder och bostadsort.
- Följa debatt, forskning i frågor. Belysa men inte nödvändigtvis ta ställning.
- Stötta forskning inom området

Frågor att driva

- Snabbare diagnostisering.
- Rättigheter och likabehandling.
- Bidra till forskning och kunskap.
- Merkostnaden: Ersättning till alla oavsett ålder och bostadsort.

Ekonomisk strategi och stadgeöversyn

Förbundsstyrelsen har diskuterat en långsiktig, hållbar ekonomisk tillväxt och hur förbundet kan få till en sådan på bästa sätt. Detta gäller både hur SCF kan få ett större inflöde av pengar och hur förbundet ska fördela befintliga medel så att de kan betala önskade och beslutade aktiviteter både lokalt och centralt i förbundet.

Förbundsstyrelsen har tagit fram och beslutat om direktiv för revisionen för stadgarna. Vilka representanter som ska ingå i stadgerevisionen diskuteras. Målet är att stadgerevisionen ska vara färdig för beslut till stämman 2017.

Förbundsstyrelsen har under 2015 inlett en dialog med den nya förbundsstyrelsen i SCUF och har kommit överens om att starta ett samarbete under 2016, där vi kan lära av varandra och eventuellt ha någon gemensam aktivitet för våra medlemmar.

Förbundsstyrelsen har initierat ett uppdrag att ta fram riktlinjer för läns- och lokalföreningarnas verksamhetsredovisningar. Nu är kvaliteten på de dokument som skickas till förbundet i samband med årsredovisningen av föreningarna mycket varierande i sitt innehåll. Detta innebär att uppföljningen försvåras och är mycket tidskrävande. Det försvårar ansökningarna av statsbidrag till förbundet. Förbundets revisor har påtalat de stora bristerna och detta måste åtgärdas.

Förbundsstyrelse och andra förtroendeuppdrag

Förbundsstyrelsens sammansättning under tiden 2015-01-01–2015-04-26

Ordförande	Bengt Eriksson	Skåne län
Vice ordförande	Anders Boman Tom Fagerlund Josephine Jansson Annelie Ahmt Claes Hallert Björn Johansson	Västerbottens län Norrbottens län Jönköpings län Blekinge län Östergötlands län Södermanlands län
Generalsekreterare Adjungerad	Christina Ralsgård	
Firmatecknare	Bengt Eriksson Anders Boman Christina Ralsgård	Generalsekreterare
Arbetsutskott	Bengt Eriksson Anders Boman Annelie Ahmt	
Personalutskott	Bengt Eriksson Anders Boman Annelie Ahmt	
Vetenskapliga rådet	Josephine Jansson Björn Johansson	

Övriga funktioner

Revisorer, ordinarie under tiden 2015-01-01–2015-04-26

Auktoriserad Verksamhetsrevisor	Anita Deurell Conny Boman	Revaco Revision Örebro län
--	------------------------------	-------------------------------

Revisorer, ersättare under tiden 2015-01-01–2015-04-26

Auktoriserad Verksamhetsrevisor	Peter Åström Caroline Gelfgren	Revaco Revision Stockholms län
--	-----------------------------------	-----------------------------------

Valberedningens sammansättning under tiden 2015-01-01–2015-04-26

Ryan Korsbakke	Hallands län
Monica Eriksson	Jämtlands län
Carin Tjellqvist	Skåne län

Förbundsstyrelsen sammansättning under tiden 2015-04-26—2015-12-31

Ordförande	Bengt Eriksson	Skåne län
Vice ordförande	Britta Nilsson Lundmark Anders Boman Tom Fagerlund Claes Hallert Madeleine Hedberg Carole Lindmark	Skåne län Västerbottens län Norrbottens län Östergötlands län Östergötlands län Stockholms län
Generalsekreterare Adjungerad	Christina Ralsgård	
Firmatecknare	Hela styrelsen Christina Ralsgård	Generalsekreterare
Arbetsutskott	Hela styrelsen	
Personalutskott	Bengt Eriksson Britta Nilsson Lundmark Carole Lindmark	

Förbundsstyrelsen har genomfört 14 protokollförda sammanträden under 2015.

Övriga funktioner

Revisorer, ordinarie under tiden 2015-04-26—2015-12-31

Auktoriserad Verksamhetsrevisor	Anita Deurell Conny Boman	Revaco Revision Örebro län
--	------------------------------	-------------------------------

Revisorer, ersättare under tiden 2015-04-26—2015-12-31

Auktoriserad Verksamhetsrevisor	Stefan Mattsson Caroline Gelfgren	Revaco Revision Stockholms län
--	--------------------------------------	-----------------------------------

Valberedningens sammansättning under tiden 2015-04-26—2015-12-31

Monica Eriksson	Jämtlands län
Stefan Sjökvist	Värmlands län
Carin Tjellqvist	Skåne län

Läns- och lokalföreningar

Förbundet har 20 länsföreningar och 9 lokalföreningar som är aktiva. Föreningarna anordnar olika typer av aktiviteter för medlemmarna. Många föreningar anordnar bakträffar, familjedagar med friluftaktiviteter och god mat samt provsmakningar av nya produkter i matbutiker. Föreningar anordnar också olika typer av föreläsningar med läkare eller dietist, och anordnar julbord för sina medlemmar.

Exempel på föreningsaktiviteter:

Stockholms länsförening anordnade för tjugonde gången sin mässa "Mat för livet" på Kistamässan i december för alla som inte tål gluten, laktos, mjölkprotein eller sojaprotein. Mässan rymde 73 utställare och ett program med föredrag. Mässan besöktes av ca 3 400 personer.

Skånes länsförening anordnade för andra året i rad en matmässa i september; "Det goda livet – med specialkost" för alla som inte tål gluten, laktos, mjölkprotein eller sojaprotein. Mässan rymde 30 utställare och besöktes av ca 1200 personer.

Med anledning av att SCF fyllde 40 år bjöd föreningen i Uddevalla in till en föreläsningkväll, med bl a överläkare Lars Ellergård, och dietist Stine Störsrud, båda från Sahlgrenska Universitetssjukhuset.

Föreningen i Örebro län arrangerade i mars en minimässa. Mässan inbegrep 15 utställare och besöktes av hundratalet personer. Föreläsare under dagen var bland andra professor Jonas F Ludvigsson, Örebro Universitetssjukhus, som föreläste om celiaki.

Östergötlands länsförening har tagit fram en informationsskrift kring de diagnoser som förbundet företräder, som riktar sig till dem som arbetar på café, restaurang och bageri.

Västmanlands länsförening har arbetat med ett "Annorlunda"-tema under två veckor i oktober. Kampanjen baserade sig på SCF:s bok "Jag har celiaki" och riktade sig till bl a förskolor och skolor. Under veckorna bakade man bl a på förskolor, och arrangerade föreläsning om celiaki med överläkare och med dr Ulrika L. Fagerberg.

På Gotland finns det just nu ingen länsförening. SCF:s generalsekreterare och ombudsman arrangerade ett medlemsmöte i Visby i november, med föredrag och diskussioner om framtida eventuella medlemsaktiviteter.

Länsföreningar inom SCF

Blekinge
Dalarna
Gävleborg
Halland
Jämtland
Jönköping
Kalmar
Kronoberg
Norrbotten
Skåne
Stockholm
Södermanland
Uppsala
Värmland
Västerbotten
Västernorrland
Västmanland
Västra Götaland
Örebro
Östergötland

Lokalföreningar inom SCF

Göteborg med omnejd
Helsingborg/Kristianstad
Hässleholm
Lundabygden
Malmö med omnejd
Sjuhäradsbygden
Skaraborg
Uddevalla med omnejd
Ängelholm

Förbundskansli

Svenska Celiakiförbundets kansli finns på Södermalm i Stockholm med adress Blekingegatan 28. Generalsekreterare är direkt underställd förbundsstyrelsen och är adjungerad i förbundsstyrelsen. Generalsekreterare har ansvar för kansli och medarbetare.

Generalsekreterare har arbetsledningsansvar och arbetsgivaransvar för all anställd personal samt konsulter.

Utvecklingsarbetet som bedrivits för att effektivisera och professionalisera förbundets kansli har fortsatt under året.

I juni anställdes en webbredaktör på heltid. Tjänsten innebär ansvar för hemsidan celiaki.se, huvudansvar för förbundets övriga sociala mediekkanaler (Facebook och Instagram) samt att fotografera och skriva texter till dessa forum och i förekommande fall även till CeliakiForum. Webbredaktören sköter även layout av en del informationsmaterial, formgivning av annonser och har ansvar för medlemserbjudanden.

Förbundets ekonomi sköts externt av företaget DKR.

CeliakiForums chefredaktör Jenny Ryltenius är frilansjournalist.

Licensieringsarbetet sköts av Jesper Lindström, *Buddha Marketing Communication*.

Personal

Christina Ralsgård 100 % generalsekreterare

Anna Maria Schröder 100 % ombudsman och pressekreterare

Marc Malmqvist 100 % webbredaktör juni-dec

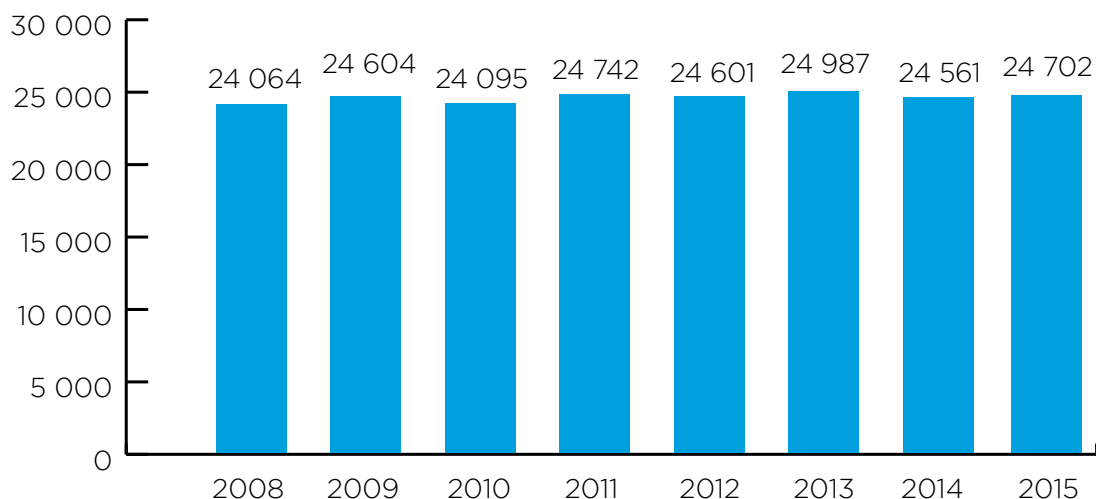
Katarina Verbeet 100 % administratör och har ansvar för medlemsregistret

Sonja Rinne 100 % administratör, annonsförsäljning

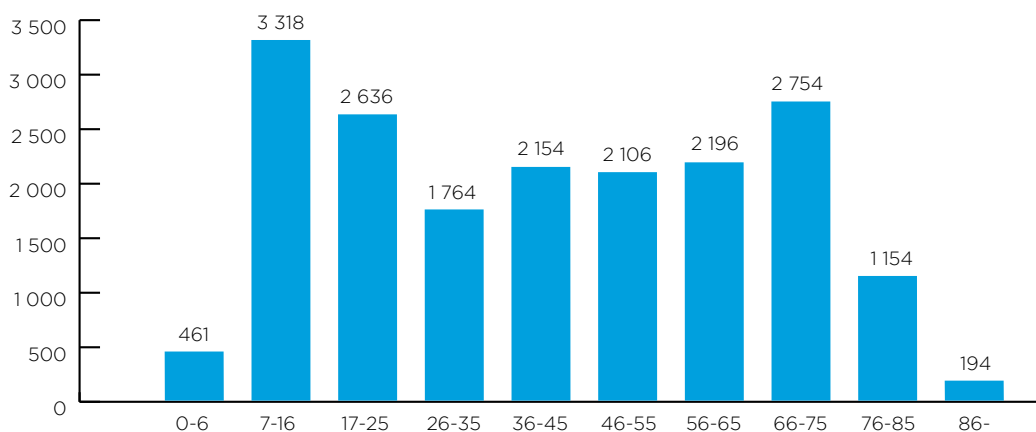
Medlemsstatistik

Den 31 december 2015 hade Celiakiförbundet totalt ca 24 700 medlemmar. Medlemsantalet har de senaste åren legat mellan 24 000 och 25 000 medlemmar.

Medlemsutveckling SCF 2008-2015

Åldersfördelning bland medlemmar med diagnos

Av det totala antalet medlemmar är ca 17 700 huvudmedlemmar med diagnos.
(Av familjemedlemmarna har ca 1 300 någon eller några av de diagnoser förbundet företräder.)

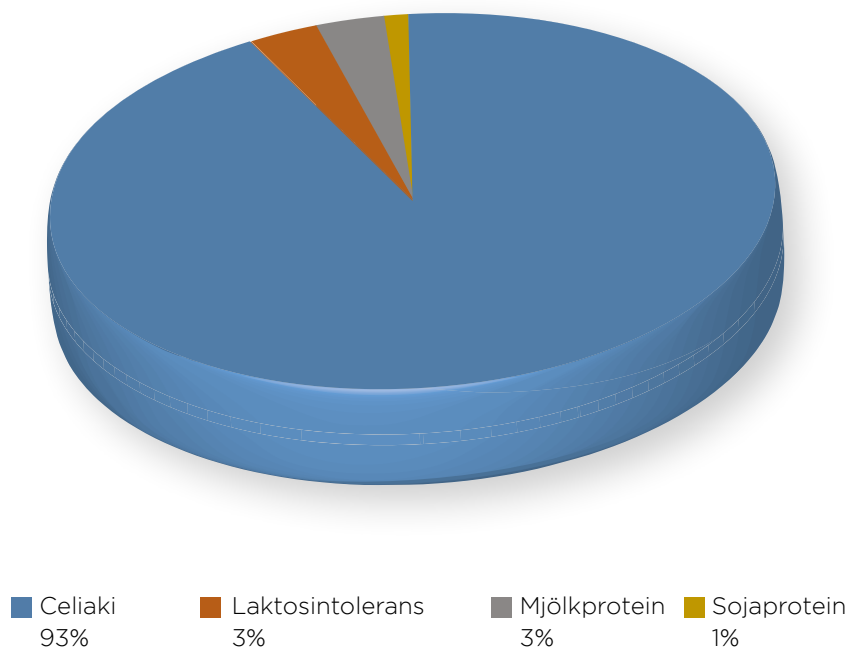
Drygt 300 av medlemmarna är fysiska stödmedlemmar och ca 500 är juridiska stödmedlemmar. Ungefär 6 300 personer är familjemedlemmar.

Medlemsantal efter diagnoser

Totalt har alltså ca 19 000 medlemmar någon eller några av diagnoserna som förbundet företräder. Den stora majoriteten - 93 procent - av dessa har celiaki/DH (enbart eller i kombination med något annat).

- Cirka 600 medlemmar är laktosintoleranta (enbart eller i kombination med annat, dock inte med celiaki).
- 600 medlemmar är mjölkproteinallergiker (enbart eller i kombination med annat, dock inte med celiaki),
- cirka 170 medlemmar är sojaproteinallergiker (enbart eller i kombination med annat, dock inte med celiaki).

Medlemsantal efter diagnoser

Stöd till forskning

Forskningsfonden

Svenska Celiakiförbundet har för främjande av medicinsk forskning kring celiaki inrättat en särskild fond som äger och förvaltar medel som för detta ändamål ställs till förbundets förfogande genom bidrag, gåvor, arv eller liknande.

Under året har Svenska Celiakiförbundet delat ut medel ur forskningsfonden till två olika forskningsprojekt. Båda projekten ska titta närmare på sambanden mellan celiaki och tarmens bakterieflora.

Daniel Agardh, docent vid Lunds universitet och överläkare vid Skånes universitetssjukhus, tilldelades 200 000 kronor för att studera tarmbakteriefloran hos barn. Syftet med studien *Gut bacterial associations with celiac disease* är att ta reda på om den rubbade tarmfloran hos barn med celiaki är konsekvensen av en sjuk tarm eller om tarmfloran har med själva uppkomsten av celiaki att göra.

Marie-Louise Hammarström, professor i immunologi vid Umeå universitet, tilldelades 100 000 kronor för att analysera hur celler i tarmen reagerar på gluten och tunntarmens bakterieflora. Syftet med studien *Immunpatologi vid celiaki - kliniska tillämpningar och möjligheter att påverka sjukdomsförloppet* är att förstå vilka faktorer som startar skadan i patientens tarm.

90-konto

Svenska Celiakiförbundet har ett 90-konto, bankgiro 900-2460, vars ändamål är att samla in medel till forskning via förbundets forskningsfond.

Att inneha ett 90-konto betyder att förbundets verksamhet i sin helhet granskas av Svensk Insamlingskontroll. Det är en garanti för att insamlingen sköts på ett ansvarsfullt sätt och att pengarna kommer dit de ska. Svensk Insamlingskontroll gör årliga kontroller av alla med 90-konton och säkrar att insamlingsverksamheten håller hög kvalitet. Granskningen bygger på att respektive 90-kontoinnehavare årligen skickar in sin redovisning enligt särskilda resultat- och balansräkningsblanketter. Det är med utgångspunkt från dessa handlingar som Svensk Insamlingskontroll utför sin granskning.

Medlemmar som inträder i SCF får med sitt välkomstbrev ett inbetalningskort till 90-kontot med en uppmaning att bidra till celiakiforskningen. När SCF har annonserat i olika medier under året har 90-kontots logotyp funnits väl synlig.

Vetenskapliga rådet

Vetenskapliga rådet består av forskare, dietister och läkare som är knutna till Svenska Celiakiförbundet. Rådet ska bistå förbundet i medicinska och vetenskapliga frågor.

Rådet har i uppgift att gå igenom de ansökningar som inkommer till Forskningsfonden och föreslå förbundsstyrelsen vem eller vilka av de sökande som ska beviljas forskningsmedel.

För att undvika jävsituationer finns möjlighet till att konsultera externa specialister. Dessa specialister har under 2015 varit MD, PhD, överläkare Knut Lundin, Oslo, Norge och MD, professor Steffen Husby, Odense, Danmark.

Vetenskapliga rådet har träffats vid ett tillfälle under året. Ledamöter har också ett antal gånger varit behjälpliga via e-post som sakkunniga i frågor som personal på förbundskansliet har haft, samt har ledamöter agerat faktagranskare av informationsmaterial som SCF producerat.

Vetenskapliga rådets ledamöter:

Daniel Agardh, docent, överläkare, Sektionen för gastroenterologi, hepatologi och nutrition, barnmedicinska kliniken Malmö och Lund, Skånes universitetssjukhus

Ethel Kautto, legitimerad dietist, universitetslektor, Institutionen för kostvetenskap, Umeå universitet (Tillträdde hösten 2015)

Cecilia Olsson, legitimerad dietist, universitetslektor och prefekt, Institutionen för Kostvetenskap, Umeå Universitet (Avgick hösten 2015)

Olof Sandström, docent, överläkare, Barn- och ungdomskliniken, Norrlands universitetssjukhus, Umeå

Stine Störsrud, legitimerad dietist, med dr Mag-tarmlab, Sahlgrenska Universitetssjukhuset i Göteborg

(Under 2016 kommer även Klas Sjöberg, Lunds universitet, att tillträda som ledamot i rådet.)

Licensiering

Licensiering av glutenfria produkter

Svenska Celiakiförbundet licensierar ut symbolen *det överkorsade axet* till de producenter som uppfyller särskilt ställda krav för glutenfri tillverkning. Symbolen är internationell och kan användas på de glutenfria livsmedel som är framtagna enligt våra krav.

Tanken med symbolen *det överkorsade axet* är att alla som har celiaki utan tvivel ska kunna veta vad som är säkert att äta. Konsumenten ska lätt kunna hitta dessa produkter på hyllan i matvaruaffären och man ska kunna lita på att den är kontrollerad av en oberoende part.

I dagsläget har drygt 30 företag totalt närmare 400 produkter licensierade hos Svenska Celiakiförbundet.

Alla matproducenter och återförsäljare av mat kan ansöka om att kunna märka sina produkter med *det överkorsade axet* genom en licensiering från förbundet. För att få märka produkten med vår symbol ställs höga krav. Bland annat ska produkten testas hos ett oberoende ISO-certifierat laboratorium som visar att maten inte innehåller mer än tillåtna gränsvärden. Detta ska ske minst en gång per år eller om receptet görs om.

Reglerna för hur märkningen ska skötas har tagits fram och regleras av samlingsorganet för de europeiska celiakiförbunden, Association Of European Coeliac Societies (AOECS). År 2012 skrev förbundet på ett avtal med AOECS där vi åtog oss att genomföra European Licensing System, ELS där alla företag i Sverige som använder *det överkorsade axet* på sina förpackningar ska ha ett giltigt licensieringsavtal med Svenska Celiakiförbundet och där varje produkt har ett eget unikt nummer där det också finns angivet att företaget (varumärkesinnehavaren) har sitt säte i Sverige.

Under året har förbundet anlitat en varumärkesstrateg på konsultbasis för att klargöra och implementera förbundets licensieringsavtal. Detta innebär att ett flertal stora producenter har ingått nya avtal med SCF. Förbundet har gjort om strukturen för licensieringskostnaden för att bättre skydda förbundet mot att behöva betala mer till AOECS än vad förbundet får in för licensieringen. Förbundet har krav på sig från AOECS gällande återrapportering och betalning för licensen.

Så ska *det överkorsade axet* se ut på förpackningar:

Symbolen ska alltid åtföljas av en licenskod. SE visar landet där varumärkesinnehavaren har sitt huvudkontor, en tresiffrig kod för företaget samt en tresiffrig kod för den aktuella produkten.

När OATS ingår i licenskoden innebär det att produkten innehåller havre, men att den klarar kravet på maximalt 20 mg gluten/kg.

Intressepolitiskt arbete

Vård och forskning

Nationellt celiakimöte

I slutet av mars hölls ett nationellt celiakimöte i Svenska Läkaresällskapets lokaler i Stockholm. Forskare, läkare, sjuksköterskor och dietister från de kliniker som rapporterar in till det nationella celiakiregistret bjöds in för att lyssna på föreläsningar och diskussioner om det senaste kunskapsläget och forskningen kring celiaki. Arrangör av mötet 27 mars var *Arbetsgruppen för celiaki*. Svenska Celiakiförbundet hade ansvaret för de praktiska arrangemangen inför och kring mötet, som hade nästan 100 deltagare. *Fria Bröd* var huvudsponsor och *Thermo Fisher Scientific* var sponsor.

I Sverige finns ett världsunikt register som kartlägger celiaki hos barn och ungdomar. Ansvaret för registret ligger hos *Arbetsgruppen för celiaki*, som består av barnläkare från hela Sverige och som verkar inom Svenska barnläkarföreningens sektion för gastroenterologi, hepatologi och nutrition. Alla läkare som ställer diagnosen celiaki hos barn och ungdomar bör rapportera nya fall till celiakiregistret. Syftet är att kartlägga och följa utvecklingen över tid, samt möjliggöra forskning. Vetenskapliga studier kring celiaki bedrivs fortlöpande med registret som underlag.

Informationskampanj om celiaki till alla vårdcentraler

SCF genomförde, i samarbete med läkare, i oktober en informationskampanj till primärvården. Alla landets närmare 1200 vårdcentraler mottog ett brev som bland annat innehöll en prisbelönt vetenskaplig översiktsartikel om celiaki - *Celiaki är en vanlig sjukdom som är lätt att missa*, *Läkartidningen nr 11-2014*. Artikeln vann pris för bästa översiktsartikel vid senaste Läkarstämman, och i den sammanfattas det viktigaste kring celiaki.

I utskicket fanns också bland annat ett informationsbrev om att det är viktigt att uppmärksamma celiaki. Brevet skrevs under av *Christina Ralsgård*, generalsekreterare SCF, *Anneli Ivarsson*, professor och överläkare vid Umeå universitet och Västerbottens läns landsting samt ordförande för Celiakiarbetsgruppen, *Anna Myleus*, allmänläkare i Västerbotten och forskare vid Umeå universitet och *Marie Carlson*, adj professor, överläkare vid Akademiska sjukhuset i Uppsala och ordförande i *Svensk Gastroenterologisk förening, SGF*. Utskicket sponsrades av *Thermo Fisher Scientific*.

Syftet med utskicket var att bidra till en höjd kunskapsnivå och medvetenhet om celiaki på landets vårdcentraler. En svensk studie har visat att det tar i genomsnitt drygt fem år för vuxna personer att få en celiakidiagnos från det att man sökt läkarhjälp för sina besvär första gången. Merparten av de 150 000 personer som beräknas ha celiaki i Sverige har ännu inte fått sin diagnos.

Vetenskaplig kongress ICDS (International Celiac Disease Symposium)

I somras samlades världens främsta celiakiforskare på den vetenskapliga kongressen ICDS i Prag, Tjeckien. Den globala kongressen arrangeras vartannat år på olika platser i världen. Årets kongress var den 16:e i ordningen. Från Sverige fanns forskarna Anneli Ivarsson, Jonas F Ludvigsson och Olof Sandström på plats. SCF representerades av generalsekreterare och CeliakiForums chefredaktör. Under tre intensiva dagar avlöste runt 50 forskare varandra på olika föreläsningsscener. Totalt presenterades hundratals aktuella forskningsstudier med varierande fokus. Framtida förbättrad diagnostik, genetik och non celiac gluten sensitivity (glutenkänslighet utan celiaki) var ämnen som fick stort utrymme. Ett resultat från dagarna i Prag blev att flera celiakiförbund, däribland SCF, påbörjade diskussioner om planer att tillsammans bilda en världsomspännande paraplyorganisation. Detta för att kunna påverka internationellt i celiakifrågor.

Arbetsgruppen för celiaki

SCF har under året haft täta kontakter och gott samarbete med *Arbetsgruppen för celiaki*. Generalsekreterare och ombudsman har deltagit i arbetsgruppens möten, för kunskapsutbyte och samtal om möjliga samarbeten. SCF gjorde det möjligt för arbetsgruppen att arrangera *Nationellt celiakimöte* genom att förbundets ombudsman och administratör tog på sig ansvaret för de praktiska förberedelserna och organisationen kring mötet.

Bland ledamöterna i *Arbetsgruppen för celiaki* återfinns många av de ledande experterna på celiaki i Sverige. En av de viktigaste frågorna för arbetsgruppen under 2016 är att nå ut med information om celiaki till allmänläkarna i primärvården.

Ekonomi - merkostnadsersättning

Debattartikel SVT Opinion

"Alla som har celiaki borde ha rätt till en merkostnadsersättning för sin glutenfria kost." Det skrev generalsekreterare Christina Ralsgård i debattartikeln *Vi kräver ekonomisk ersättning för glutenfri kost* på webbsajten SVT Opinion den 4 mars. Artikelns var förbundets uppföljning på några dagars intensiv uppmärksamhet i press, tv och radio om den glutenfria trenden.

Regionala kontakter

Kronoberg är ett av få landsting som betalar ut någon form av merkostnadsersättning till vuxna med celiaki. I oktober fanns förslag inom landstinget att ta bort ersättningen. SCF:s ombudsman tog då kontakt med politiker och tjänstemän inom landstinget. Bland annat skickades ett brev från generalsekreteraren till berörda beslutsfattare med information om celiaki, samt boken *Jag har celiaki*. Beslutet blev till slut att merkostnadsersättningen i Kronobergs landsting för nuvarande blir kvar i oförändrad form.

Även i Region Halland betalas ett kontantbidrag till vuxna med celiaki ut. Inom regionen påbörjade tjänstemän en utredning om hur livsmedel för särskilda näringsändamål skall förskrivas, följas upp och subventioneras. I utredningen ingick förslag om att ändra på hur barn som har celiaki får subventionerade livsmedel, och förslag fanns på att ta bort ersättningen för vuxna. Förslaget är fortfarande under utredning, och har inte nått beslutsfattarnivå. SCF:s ombudsman och generalsekreterare har haft kontakt med tjänstemän inom regionen, och detta behöver följas upp under 2016.

Märkning av livsmedel

Arbetsgruppen för allergi och annan överkänslighet

Svenska Celiakiförbundet deltar i *Arbetsgruppen för allergi och annan överkänslighet*, tillsammans med representanter för livsmedels- och restaurangbranschen, Livsmedelsverket och Astma- och allergiförbundet. Inom gruppen utbyter parterna information och kan diskutera frågor som man har inom de olika organisationerna. Arbetsgruppen tar också fram branschriktlinjer för företag om märkning och principer gällande allergier och överkänslighet. Under 2015 genomarbetade gruppen på nytt riktlinjerna, och dessa uppdaterades till en ny version. Arbetsgruppen sammanträder vanligen två gånger om året, dock oftare under arbete med uppdateringen av riktlinjerna.

Födoämnesallerginätverket

Detta allerginätverk är ett forum för livsmedelsindustri, handel, myndigheter och organisationer att lyssna på föredrag och diskutera kring födoämnesallergi och allergener; vilka lagar och regler som finns och förväntas. Under året närvarade SCF vid två möten. Bland annat kretsade agendan kring om det är möjligt att ta fram tröskelnivåer för allergener när det gäller märkning av mat. SCF:s ombudsman fick också chansen att hålla föredrag för nätverket om förbundet. Nätverket träffas vanligen tre gånger om året.

Tillgänglighet

Ny upplaga av *Ingredienslexikon*

Förbundet tog fram en nyuppdaterad upplaga av informationsskriften *Ingredienslexikon*. I ingredienslexikonet finns ingredienser, tillsatser och beteckningar relaterade till mat och livsmedel listade. Till varje uppslagsord ges en förklaring och en eventuell funktion, och uppgift om ingrediensen innehåller gluten, laktos, mjölk- eller sojaprotein. Boken redogör även för konsumentansvar, märkningsregler och allergenmärkning. *Ingredienslexikon* används av privatpersoner, men beställs också av kök i kommuner och landsting som ansvarar för offentliga måltider inom skola, vård och omsorg.

Företagskontakter

SCF har kontakt med livsmedelsföretag av olika slag – producenter av glutenfria livsmedel, livsmedelshandel och besöksnäring.

Några kontakter som förbundet har haft under året:

Svenska Celiakiförbundets generalsekreterare var speciellt inbjuden till *"Förenklingsresan för tillväxt och export i livsmedelsindustrin"* i början av december. Mötet ägde rum på *Fria Bröd:s* fabrik och huvudkontor i Mölndal. Generalsekreteraren deltog i panelsamtal med bland andra generaldirektörerna för Livsmedelsverket, Jordbruksverket och Tillväxtverket. Dessa tre myndigheter stod också som arrangör bakom mötet. *"Förenklingsresan för tillväxt och export i livsmedelsindustrin"* är ett för dessa myndigheter gemensamt projekt för att hitta konkreta förbättringar för den svenska livsmedelsindustrin. Att SCF inbjöds till detta möte handlade om att generalsekreteraren gavs möjligheten att lyfta frågan om säker mat för celiakipatienter.

Deltagande vid presentation av *Scandics* nya satsning på utökat frukostutbud på alla sina hotell för de med celiaki eller allergi; *"En godare morgon för alla"* i november. Generalsekreterare och ombudsman har framfört en del synpunkter på märkning, ordval etc, samt har bistått företaget med viss faktaupplysning.

Generalsekreteraren höll föredrag på ICA:s utbildning för matinspiratörer från hela landet i oktober.

SCF:s ombudsman höll föredrag för *Livsmedelsföretagens nutritionsgrupp* (på *Unilevers* huvudkontor i Köpenhamn) om SCF, våra frågor och medlemmar. Nutritionsgruppen är sakkunnig och rådgivande till organisationen *Livsmedelsföretagen*. Gruppen består av representanter från företag som tillsammans täcker en stor del av svensk livsmedelsproduktion, tex *Arla* och *Lantmännen*.

Likabehandling

Boken "Jag har celiaki"

År 2015 var året då förbundet firade 40-årsjubileum och återvände till sina rötter genom att ge ut en bok om och med barn. SCF gav ut boken *Jag har celiaki - barn och tonåringar om att leva med glutenintolerans*. Tanken bakom boken är att alla skolbarn som har celiaki ska få en röst. Barnen har alltid varit en viktig del av förbundet. Svenska Celiakiförbundet startades för 40 år sedan av föräldrar vars barn fått diagnosen celiaki.

I intervjuboken *Jag har celiaki* berättar tio barn och tonåringar i åldrarna 6-16 år om hur det är att leva med celiaki. Boken innehåller även faktadelar om sjukdomen, och Lars Browaldh, överläkare vid Sachska barnsjukhuset, svarar på "vanliga frågor" om celiaki och glutenfri kost. Smilla Luuk, som startade en glutenfri mat-och-bak-blogg när hon var 12 år, ger också tips för en glutenfri vardag.

Alla medlemmar som är under 18 år som har celiaki fick boken gratis med sin medlemstidning. Under året har också alla som blivit nya medlemmar i förbundet och är under 18 år och har celiaki fått boken gratis. *Jag har celiaki* finns nu att köpa på förbundets webbplats.

Boken gavs ut av förbundet, utan hjälp av externt förlag. Ombudsmannen var projektledare och redaktör, stod för urval av intervjupersoner och innehåll, utvecklade form, samt höll i planering och i alla kontakter med personer som bidrog till boken, samt tryckeri och medier. Författaren Martin Svensson intervjuade barnen och skrev texterna. Fotografen Sevda Svensson var anlitad för bilderna till boken. Illustratören Johnny Dyrander gjorde teckningarna i boken, och formgivaren Niklas Lindblad arbetade med bokens form. Faktagranskade gjorde Lars Browaldh, överläkare, sektionen för barn gastroenterologi, Sachska barnsjukhuset och Ulrika L. Fagerberg, överläkare, med dr. Barnkliniken/Centrum för Klinisk Forskning/Västmanlands sjukhus/Karolinska institutet.

Boken har genom ett aktivt arbete gentemot medier getts relativt mycket utrymme i olika mass-media, bl a SVT och TV4.

Almedalsveckan

Almedalsveckan är en unik arena för SCF att få till möten och kontakter som annars är svåra att genomföra. Vi var tre personer från SCF på årets Almedalsvecka; generalsekreterare, ombudsman och webbredaktör. I år låg fokus på att leta upp förbundet relevanta personer på seminarier och få till korta, spontana möten för att ge dem förbundets nya bok *Jag har celiaki*. Bland dem som fick boken fanns barn-, äldre- och jämställdhetsminister Åsa Regnér (S), generaldirektören vid *Myndigheten för delaktighet* Anne Holm Gulati, Europaparlamentarikerna Fredrick Federley (C) och Cecilia Wikström (FP), stjärnkockarna Paul Svensson och Tommy Myllymäki, matprofilen Edward Blom och *Folkhälsomyndighetens* respektive *Socialstyrelsens* generaldirektörer Johan Carlson och Lars-Erik Holm.

En nyhet gällande celiaki framkom vid ett spontanmöte med Roger Molin, analytiker vid SKL, nämligen att celiaki ska ingå i de nationella behandlingsrekommendationer som tas fram för primärvården. Detta kunde medlemmarna få information om på vår hemsida och Facebook. Kontakten med SKL kan användas vidare i det viktiga arbetet med att höja kunskapsnivån om celiaki på vårdcentralerna.

Förbundet arbetade också med sociala medier i Almedalen för att befästa kontakter och sprida kännedom om förbundet.

Bok - och biblioteksmässan i Göteborg

Svenska Celiakiförbundets GS och ombudsman var på plats på Bokmässan i september i Göteborg för att presentera boken *Jag har celiaki*. Anneli Ivarsson, professor vid Umeå universitet och överläkare inom Västerbottens läns landsting, höll på lördagen föredraget *Glutenfritt - trendig diet som döljer en folksjukdom* inför en fullsatt publik. I samband med detta fick förbundet tillfälle att presentera boken, och tala med mässbesökare. Vi skapade också kontakter med opinionsbildare och kokboks författare, på denna nya arena för förbundet.

Livsmedelsverkets "Mat- och måltidskonferens 2015"

Celiakiförbundet fanns på plats som utställare när Livsmedelsverket arrangerade en branschdag om maten i vård, skola och omsorg i november. Fler än 300 personer från hela landet samlades för att få information om bland annat specialkost i skolan. Branschdagen ägde rum i Stockholm, och besökarna kom från hela landet - personer som arbetar med att planera, tillaga och servera måltider i förskolor, skolor, på sjukhus, i äldreomsorg och på särskilda boenden. Generalsekreterare och ombudsman delade ut informationsmaterial och svarade på många frågor som ett led i arbetet med att alla som arbetar med maten inom vård, skola och omsorg ska ha goda kunskaper om celiaki och allergier.

Branschdagen var en del av Livsmedelsverkets Mat- och måltidskonferens 2015 med temat offentliga måltider och folkhälsoarbete för bra matvanor

Internationell samverkan

AOECS

Svenska Celiakiförbundets representanter förbundsordföranden, GS och licensieringsansvarig besökte den internationella organisationen AOECS (Association of Coeliac Societies) årliga möte. AOECS är paraplyorganisationen för Europas celiakiförbund. På dess årliga möten genomförs omröstningar om den framtida internationella verksamheten, om det internationella licensieringsavtalet, samt en föreläsningdag för kunskapsutbyte kollegor emellan. På mötet, som hölls i Malahide i Irland, uppmärksammades bland annat det finska förbundets treåriga projektarbete om celiakins psykiska påverkan. Medlemsförbunden diskuterade också fördelningen av överskottet från licensieringsintäkterna som betalas in till AOECS. Beslutet blev att en arbetsgrupp tillsattes för att utreda saken. SCF deltar i arbetsgruppen.

Nordiskt-Baltiskt möte

SCF anordnade 2015 års möte för de nordiska och baltiska celiakiförbunden. Tvådagarsmötet hölls i Stockholm i mars. Från SCF höll bland annat licensieringsansvarig en föreläsning om ELS (European licensing system)-statusen (licensieringen av det överkorsade axet) i de nordiska länderna. Under mötet diskuterades bland annat licensieringen, samarbetet mellan förbunden och hur de nya livsmedelsmärkningsreglerna inom EU hanteras. Finska förbundet informerade om ett projekt de arbetat med i flera år: *Safe Gluten free services*.

Kommunikation

Kommunikation till medlemmarna

Under året har 28 nyhetsbrev med information skickats till medlemmar. Av dessa har 14 vänt sig enbart till de medlemmar som är förtroendevalda. I nyhetsbrev till alla medlemmar fanns information om till exempel varningar gällande felmärkta produkter och om nya tjänsten *Min sida*. Nyhetsbrev till förtroendevalda innehöll bland annat information kring förbundsstämman samt förhandsinformation om *Min sida*.

Brev med information från generalsekreteraren med information om förbundets verksamhet har skickats till alla ordföranden i läns- och lokalföreningarna fyra gånger under året.

Förbundet har fortsatt samarbetet med *Semper* genom regelbundna vykortutskick till medlemmarna. I 11 vykort har medlemmar med celiaki fått information om förbundets aktiviteter samt fått erbjudande om medlemsförmåner knutna till *Semper*.

Under året har förbundskansliet fortsatt att skicka ut information till föreningarna via det digitala verktyget *MyNewsdesk*. Informationen har i första hand rört omvärldsbevakning och forskningsnyheter inom förbundets ämnesområden. Förhoppningen är att detta kan vara till hjälp för föreningarna i arbetet som kunskapsförmedlare. I övrigt har tjänsten *MyNewsdesk* utvecklats under året för att nå så brett som möjligt med förbundets pressmeddelanden.

Pressmeddelanden och nyheter

Förbundet har under året skickat ut ett antal pressmeddelande och nyheter genom det digitala verktyget *MyNewsdesk*. Dessa finns samlade på vårt nyhetsrum på www.mynewsdesk.com/se/celiakiforbundet.

Pressmeddelanden och nyheter 2015:

2015-12-11	Ansök om stöd till celiakiforskning 2016
2015-11-25	Matmässa i Stockholm firar 20 år
2015-11-11	Branschdag om mat i skola, vård och omsorg
2015-11-09	CeliakiForum vann Bästa medlemstidning
2015-10-22	Svenska Celiakiförbundet medverkar i SVT Plus
2015-10-20	Svenska Celiakiförbundet och läkare i informationskampanj till alla vårdcentraler
2015-10-13	Celiakiforskaren om glutenfria trenden
2015-10-02	Internationellt möte med Celiakiförbunden i Europa
2015-09-30	Livsmedelsverket om risprodukter och celiaki
2015-09-28	Stort intresse för celiaki på Bokmässan
2015-09-17	CeliakiForum nominerad till bästa medlemstidning
2015-09-08	Matmässa för specialkost i Malmö
2015-07-03	Almedalen: Celiaki får nationella behandlingsrekommendationer
2015-06-25	Svenska Celiakiförbundet stödjer forskningsprojekt
2015-06-08	På tv om barn och celiaki
2015-05-27	Ny bok om barn med celiaki
2015-03-20	Stort expertmöte om celiaki i Stockholm
2015-03-04	Vi kräver ekonomisk ersättning för alla med celiaki
2015-02-27	Vår tidning byter namn - efter nästan 40 år
2015-02-05	Föredrag om celiaki - vanlig och ofta missad sjukdom
2015-01-27	Ansök nu om stöd till celiakiforskning

Medlemstidningen CeliakiForum

Medlemstidningen är den viktigaste kanalen för information till medlemmarna. Tidningen fick en ny design och bytte namn från *Bulletinen* till *CeliakiForum* i samband med utgivningen av första numret 2015. Namnbytet syftade till att göra kopplingen mellan medlemstidningen och Svenska Celiakiförbundet tydligare.

I november vann CeliakiForum *Svenska Publishing-priset 2015* för bästa medlemstidning, kategori hem och individ. Motiveringen löd: " För bra mix, noggrant utförd form och relevanta texter – fängslande".

Under 2015 har tidningen utkommit med fyra nummer. Upplagan har i genomsnitt legat på 19 000 exemplar. Omfånget har varit 52 sidor per utgåva. I genomsnitt har annonser fyllt nio helsidor i varje nummer.

Medlemstidningen skickas till ca 18 000 medlemshushåll men också till berörda institutioner, organisationer och tidningsredaktioner. Tidningen har även delats ut under politikerveckan i Almedalen, på *Mat för livet*-mässan i Stockholm, Livsmedelsverkets "*Mat- och måltidskonferens 2015*" och även vid möten med läkare och livsmedelsföretag.

Medlemstidningen formges och redigeras av *The Factory of Design* och trycks av *Sörmlands Grafiska*. Tidningens chefredaktör står för urvalet av det redaktionella materialet i *CeliakiForum*. Ansvarig utgivare utses av förbundsstyrelsen. Under 2015 har Svenska Celiakiförbundets förbundsordförande varit ansvarig utgivare.

Medlemstidningen har i varje nummer innehållit intervjuer, reportage, aktuell forskning och nyheter om de frågor som berör medlemmar. I varje nummer svarar en läkare och en dietist på läsarnas frågor. Nytt för 2015 är att läsarnas frågor, i de fall expertkunskapen hos läkaren och dietist saknats, har besvarats av andra experter som till exempel allergolog och veterinär. Varje nummer innehåller även receptsidor och idéer om hur man lättare kan leva med sin celiaki, laktosintolerans eller allergi mot mjölk och soja.

I snitt har *CeliakiForum* under året haft 6,5 sidor med material enbart relaterat till förbundets och föreningarnas aktiviteter. Därtill har ungdomsförbundet SCUF haft en egen sida i varje nummer.

CeliakiForum har en egen avdelning på förbundets hemsida celiaki.se. I samband med utgivning läggs tidningen upp som en nedladdningsbar PDF på hemsidan. Denna, liksom arkivet av äldre tidningar, kan enbart läsas av Svenska Celiakiförbundets medlemmar. Utvalda artiklar läggs även ut för läsning av hemsidans alla besökare.

CeliakiForum interagerar även med förbundets officiella Facebook-sida genom att där ställa frågor och fråga efter tips. Ett exempel på när tips lett till en artikel i tidningen är den guide över 78 caféer, med extra bra glutenfritt utbud, som publicerades i nr 3. *CeliakiForum* använder även Facebook-sidan som en marknadsföringsplats inför att ett nytt nummer ska ges ut.

Webb och sociala medier

Webbplatsen www.celiaki.se

Webbplatsen är förbundets viktigaste kanal för kunskapsförmedling gentemot allmänhet och medier. Webbplatsen fick under 2014 ett nytt utseende och under året har innehållet utökats. Avsikten är att löpande uppdatera, fördjupa och utveckla den information som finns på celiaki.se. Bland annat har det under hösten utvecklats en databas för licensierade produkter som förväntas bli sjösatt under 2016.

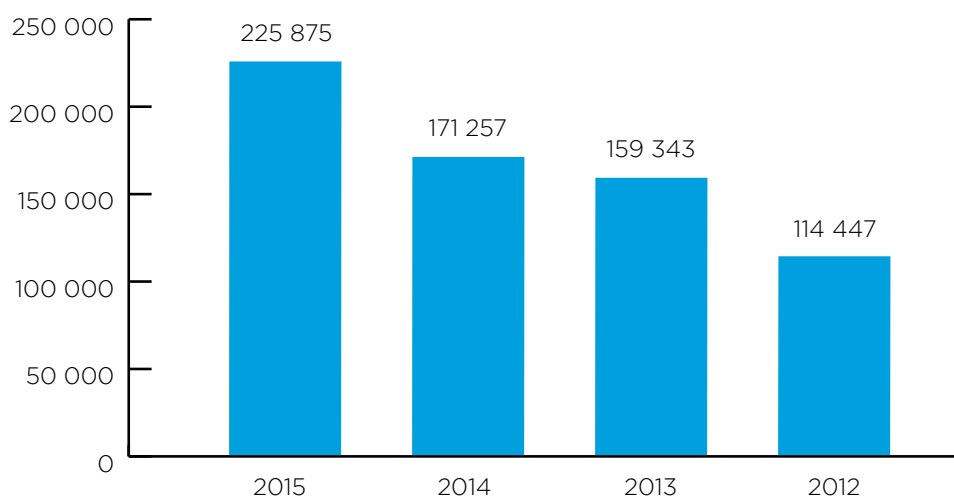
En genomsnittlig månad besöker närmare 20 000 personer vår webbplats. Under 2015 har celiaki.se haft drygt 315 000 besök från 225 000 unika användare, en ökning med drygt 30 procent jämfört med föregående år. Trenden under 2015 har varit att antalet besök ökar kontinuerligt. Tiden som varje besökare stannar på sidan och benägenheten att klicka vidare bland sidorna har dock sjunkit något.

De mest besökta sidorna, förutom startsidan, är informationen om vad celiaki är och vilka symtomen är. Även sidorna med översättningskortet är välbesökta.

Av besökarna har 30 procent varit på sidan förut, medan 70 procent är nya som främst har kommit till hemsidan efter att ha sökt information om celiaki på Google. I takt med att förbundets Facebook-sida har fått fler gillare har också trafiken ökat därifrån. Ungefär lika många surfar in på hemsidan från mobiltelefon (43 procent) som från dator (44 procent). Resterande andel, 13 procent, använder sig av surfplatta.

På webbplatsen finns också sidor för läns- och lokalföreningarna samt särskilda sidor för förtroendevalda och medlemmar som det krävs lösenord för att komma åt.

Besökssiffror celiaki.se

Facebook

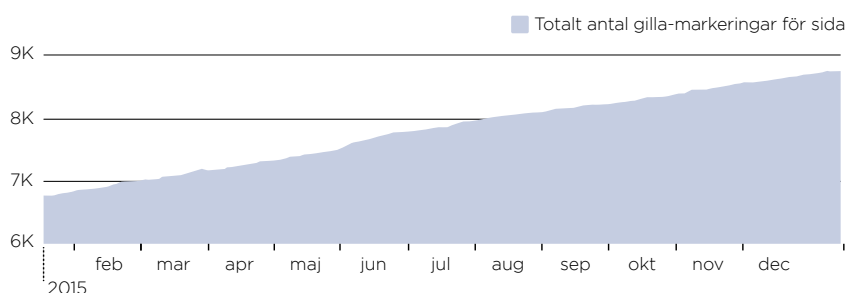
Förbundets Facebook-sida är mycket aktiv och populär. Här ställer medlemmar och intresserade besökare dagligen frågor och kommenterar det som läggs upp av webbredaktören. Frågorna kan handla om vad som går att äta, synpunkter samt frågor om medlemskap och förbundet. Webbredaktören publicerar länkar till nyheter som läggs upp på hemsidan, nyheter inom förbundet, föredrag och länkar till artiklar (under året har förbundet fått tillgång till flera exklusiva förhandsvisningar) eller de tv-inslag där förbundet har synts under året.

Intresset för Facebook-sidan växer ständigt. Vid årsskiftet hade sidan knappt 8 800 följare, drygt 2 000 fler än samma tidpunkt förra året. Intresset från Facebook genererar också fler besök på hemsidan då många klickar sig vidare dit. Utöver sidans följare, som gärna delar med sig av materialet, har toppnoteringar på drygt 60 000 Facebook-användare nåtts.

Mellan 15 maj – 7 juni genomfördes en marknadsföringskampanj på Facebook i samband med att översättningskortet flyttades till medlemsdelen av hemsidan. Målet var att öka medvetenheten om korten och öka medlemsantalet. Kampanjen fick resultat: sidan för översättningskortet hade drygt 3 500 besök varav 1 900 kom direkt till den sidan utifrån. Totalt laddades 1700 översättningskort ned under kampanjtiden.

Antal gillare SCF:s Facebook-sida 2015

Totalt antal gilla-markeringar för sidan från och med idag: 8 840

Twitter

Förbundet twittrar om forskning och nyheter inom våra ämnesområden; informativa artiklar och nyheter inom förbundet. Twitter används också vid möten och events av olika slag, t ex Almedalsveckan. Via denna kanal kommer också ibland frågor, tips och synpunkter. Förbundets twitterkonto @Celiakiforbund har under året ökat antalet följare från 700 i antal, till knappt 850.

Instagram

Inför Almedalen 2015 lade förbundet upp ett Instagram-konto. Kontot används som ytterligare möjlighet till informationsspridning, särskilt för snabba nyheter och direkt på plats. Bland annat har bilder från förbundets medverkan i tv-programmet *Plus*, prisutdelningen när CeliakiForum vann bästa medlemstidning, möten med politiker i Almedalen och mingelbilder från mässor laddats upp. Kontot har vuxit snabbt och hade vid årsskiftet drygt 900 följare.

Extern media: tidningar, radio och tv

Förbundets pressekreterare och generalsekreterare kontaktas ofta av journalister som söker information och/eller letar intervjupersoner. Förbundet har också medvetet satsat på att arbeta gentemot medier, och det har gett resultat.

Flera av förbundets medlemmar har under året ställt upp som intervjupersoner och hjälpt till att sprida information kring diagnoserna som förbundet företräder, bland annat i en TT-artikel som fick stor spridning, t ex ledde den till en förstasida i tidningen *Metro* (14 okt).

SCF:s generalsekreterare medverkade i SVT:s konsumentprogram *Plus* (21 okt). Reportaget undersökte hur restauranger följer lagen om att de måste kunna uppge om maten innehåller någon av de 14 allergena ingredienser som EU har listat. Christina Ralsgård medverkade i reportaget och undersökte med hjälp av dold kamera hur det är att beställa glutenfri mat.

Pressekreteraren har varit journalister behjälplig vid ett antal tillfällen med faktahjälp och kontakter med forskare, t ex inför artiklar som ledde till både DN:s förstasida och löpsedel (18 juli) "Svenska forskare vill masstesta barn för gluten", och magasinet *Filters* artikel om den glutenfria trenden (nr 47 dec). Ibland har representanter för förbundet även medverkat i artiklarna eller inslagen; t ex intervjuades generalsekreteraren i *Nya Wermlands-tidningen* (17 juni) i en artikel om dyr glutenfri mat, och i *Året Runt* (9 juli) om de nya informationsreglerna på restauranger.

Boken *Jag har celiaki* har varit ett mycket effektivt verktyg för att få media att uppmärksamma celiaki och förbundet. Pressekreteraren har med anledning av boken tagit initiativ som lett till inslag i TV4:s *Nyhetsmorgon* (8 juni) med bl a SCF:s generalsekreterare, samt inslag i SVT:s *Gomorrön Sverige* (27 maj) om celiaki med bland andra en av SCF:s medlemmar och medverkande i boken. SVT:s *Lilla Aktuellt* gjordes också ett inslag om celiaki med en av de medverkande i boken, och lokaltidningen *NSD* hade en artikel med anledning av boken (29 juni). Därutöver har tidningarna *Dietistaktuellt* (nr 4, september), *Astma- och Allergiförbundets* tidning *Allergia* (nr 5) och *Norrbottenskuriren* (10 aug) skrivit om boken.

Annonsering

Svenska Celiakiförbundet har under året deltagit i några olika magasin och inlagor med redaktionell text och med annonser för att få uppmärksamhet kring att förbundet finns. Tanken med att annonsera i dessa tidskrifter är kopplat till den glutenfria trend som nu finns och att nyansera frågan om att äta glutenfritt och lyfta det faktum att celiaki är en kronisk sjukdom. Annonseringen är också ett sätt att nå nya medlemmar, personer som är intresserade av glutenfri bakning eller hälsofrågor.

Förbundet har bland annat annonserat i *Glutenfritt* (producerad av *Året Runt*), *Expressens* "magbook", dvs tjock bilaga "Glutenfritt", den fackliga tidningen *Journalisten* (under vinjetten Presskontakter), tidningen *Hembakat - glutenfritt*, *Kroniska sjukdomar* (bilaga till SvD), *Kvinnors hälsa* (bilaga till DN) och *Din allergi* (bilaga till SvD).